

רבי ישמעאל פרק רביעי עבודה זרה נח.

עין משפט
נר מצוה

עב א מיי פ"ב מהל
מאלות אסורות
הלכה א סגג לאוין קמח
טו"ש"ע י"ד פ"י קבד סעיף
י"ב
עב ב מיי שם הלכה טו
טו"ש"ע שם סעיף לא:
עב ג מיי שם הלכה
טו"ש"ע שם סעיף י"ב:

איקלע רב הונא בריה דר"נ למהווא. פירוש האי עובדא הוה
צמר דהחזירו אביי ע"י תשובות שהשיב לו ולהכי קאמר
כי אמרי (א) לצר מדמי דההוא חמרלא והיינו לצמר דלהדריה אביי
אלא הוה המיר הכל ומחמת כסופא הוה דקאמר הכי וכן ודאי לרין
לפרש לפי גירסא זו דאי סלקא דעתך

איקלע רב הונא בריה דר"נ למהווא. לאחר זמן אחר שחזר בו
שהחזירו אביי ע"י תשובות שהשיב לו כדאמרין לקמן אקפן נחמני
שמעתתא ומתני' ומחוחא הוה מקומו של רבא: **טרוק גלי.** סגור
הלפת שמתירא מרב הונא שלא יקפחנו בהלכות על דברי מחלוקתם:
על רב הונא לגביה ובעי מיניה כי

האי גוונא (ב) שיכשך עובד כוכבים
זיינו של ישראל שלא צנונת ניסוך
לעבודת כוכבים מאי: א"ל אסור
אף צנהא. שחור צו: והאמר
הוא דאמר כו'. דקא שרית לזבוגי
לעובדי כוכבים: **דמי דההוא חמרלא.**
דהוה דבולא מי אמרין מודיעא ציה
לרין להוליך דמיו לים המלח ודמי
שאר היין שצנצנת מותר. ומשום
כסופא קאמר הכי אלל איהו כוליה
שרי: **כי אחאי לפומבדיתא.** האי
מעשה הוה מקמי הך דליקלע רב
הונא למחוחא: **אקפן נחמני.** הקיפני
אביי בשמועות של אמוראים ובמשניות
לחלוק עלי ולאסור כל יין החצית:
והוה עובדא צנצנתא ואסור ר' יוחנן.
ה"ג אמרי ליה לפי שאינו בני תורה.
הא דאסר שמחאל וכי יוחנן לבני
טבריא ונהרדעי לאו משום דאסור
אלא אחמורי אחמירו עלייהו לפי
שאינו בני תורה: **ואמר לי.** אביי
טבריא ונהרדעי כו' נחמני: **אגרדמיס.**
אדם הממונה לשמור המדות צנצנת
המלך שלא יסקרו בהם וטועם היין
ונעשה סקור צניהם. אגרדמיס
גרסינן צנצנת. בתורת ההיטא אמרין
איפת דקד והין דקד יהיה לכס' מנה
לך אגרדמיס על ככה: **שקדח צמיקת.**
שקדח את מגופת החצית צמיקת
והעלה את היין דרך המינקת והוא
קנה חלול המוילא ומעלה היין עד
פיו וטועמו: או **טעטס מן הכוס**

איקלע רב הונא בריה דר"נ למהווא א"ל
רבא לרב אליקים שמעיה טרוק טרוק גלי
דלא (א) ניתו אינשי דניטרוד על לגביה א"ל
כי האי גוונא מאי א"ל יאסור אפילו בהנאה
והאמר הוא דאמר שיכשך אין עושה יין
נכך אימר דאמרי אנא לבר מדרביה דההוא
חמרא דמי דההוא חמרא מי אמרי אמר
רבא כי אחאי לפומבדיתא אקפן נחמני
שמעתתא ומתניתא דאסור שמעתתא דההוא
עובדא דהוה בנהרדעא ואסור שמואל
בטבריא ואסור רבי יוחנן ואמרי ליה לפי
שאינו בני תורה ואמר לי טבריא ונהרדעי
אינו בני תורה דמחוחא בני תורה מתניתא
אגרדמיס עובד כוכבים שקדח במינקת
והעלה או שטעם מן הכוס והחזירו לחבית
זה היה מעשה יאסורוהו מאי לאו בהנאה
לא בשתייה אי הכי ליתני ימכר כדקתני
סיפא (ב) חרם עובד כוכבים שהושיט ידו
לחבית וכסבור של שמן היא ונמצאת של
יין זה היה מעשה ואמרו ימכר תיובתא
דרבא תיובתא רבי יוחנן בן ארזא ור' יוס' בן
נהוראי הוו יתבו וקא שתו חמרא אתא ההוא
גברא אמרו ליה תא אשקינן לכתר דרמא
לכסא איגלאי מילתא דעובד כוכבים הוא
חד אסור אפי' בהנאה וחד שרי אפי' בשתייה
אמר רבי יהושע בן לוי מאן דאסר שפיר
אסר ומאן דשרי שפיר שרי דאסר
בימר

- (א) [מספ"י פ"ח ה"ב]
- (ב) [מספ"י שם ממתי
- (ג) [קדושים סוף
- (ד) [פירוש טו]
- (ה) [שבת סג: ושם נסמן]
- (ו) [דרשב"ג ורבנן ולמתי
- אגרדמיס כ"ל מהר"ם

- (א) נמי טרוק גלי דלא
- ליתי אינשי וליטרוד על
- לגביה: (ב) רש"י ד"ה על
- והי' ששיכשך עובד
- כוכבים: (ג) תוס' ד"ה
- איקלע וכו' כי אמרי אנא
- לבר: (ד) בא"ד דקיימא
- לן הלכתא: (ה) בא"ד
- דמשמע מתוך פי'
- כשהחזירו עובד כוכבים
- נאסר מטעם: (ו) בא"ד
- ורבנן ולאגרדמיס
- דאימתו רבא מינה וה"ג
- בספרי ישנים איקלע
- כ"ל ומתת וה"ג נמחק:
- (א) בא"ד ועל ידי מעשים
- שאמתו כן וכו' בסתם י"ס
- פסקי לקמן וכו' כדקתני
- במסופתא: (ב) בא"ד אף
- דמי ההוא חמרלא
- כדפירשית: (ג) ד"ה
- שקדח וכו' מגופת החצית
- במינקת והעלה:
- (א) בא"ד למדדו בקנה.
- י"ב לעיל דף טו:
- (ב) בא"ד התיבתא כ"ל:
- י"ב לקמן דף ט:

זבא ולטרודן ועוד מי כסיפא ליה מילתא לומר טעימי צהדיא
ומחר אני צו הרי צנמה מקומות (א) מלינו שהיה אומר דברים שאמרת
לפניכם טעות הן צדי ועוד מה שפירש אגרדמיס דמיירי כשהחזירו
עובד כוכבים דאי כשהחזירו ישראל לימא ליה אנא דאמרי כרשב"ג
ומאי הוה משני ליה הא רשב"ג לא שרי דמי יין נכך שבו ואיהו
שרא הכל ועוד מאי הוה מוטיב ליה מההיא דאגרדמיס לישני ליה
שאני התם דהחזירו עובד כוכבים ואילו רבא שרא בהחזירו ישראל
ועוד דמשמע מתוך פירושו (ב) דהחזירו עובד כוכבים ונאסר מטעם
החזרה דחשיבא ליה כמגע ובתוספתא תניא מפני שטיפת יין אסור
ואוסרת בכל שהוא אלמא משמע שהאיסור צא מחמת הטיפה
המשוככת ואפילו החזירו ישראל נמי אסור לכך פירש ר"י שריה רבא לזבוגי לעובדי כוכבים אפי' לין המשוכשך משום דשכשך גרוע
הוא שלא נתכוון לשכשך לניסוך אללא לשאול אם יש שם יין וכיון שנתערב נתבטל שם לגמרי והא דאסר רשב"ג צפקת צתרא (לקמן ע"ג)
לכל הפחות דמי היין היינו דוקא בסתם י"ס דחמרי טפי ואינו נתבטל בתערובתו אללא כלל זה המשוכשך אין צו כוונת ניסוך ואיפלוג
עליה רב הונא צר חיינא ורב הונא צר ר"נ ואסרי דמדמו ליה להאי יין נכך המשוכשך לפלוגתא (א) דרשב"ג ורבנן (ב) דאגרדמיס
דאיתותב רבא מינה וה"ג בספרי ישנים וה"ג ואיקלע ר"נ למחוחא והוא רבו של רבא והלך רבא אללו לשאול ממנו וא"ל
רבא לרב אליקים שמעיה טרוק גלי אחר שאכנס לפני ר"נ דלא ליתו אינשי וליטרודן פירוש כשאשאל ממנו הלכה זו על לגביה פירוש
נכנס רבא לפני ר"נ א"ל כי האי גוונא פירוש שאירע מעשה ליד מאי א"ל אסור בהנאה פירוש על יין המשוכשך השיב לו ואליבא דדברי
הכל א"ל והאמר הוא דאמר וכו' שכשך עושה יין נכך פ"י כשאירע מעשה כזה לידך היית אומר שאין שכשך עושה יין נכך ליאסר
בהנאה ועל (א) מעשים שאמרת כך הוריתי א"ל כי אמרי אנא לצר מדמי דההוא חמרלא מי אמרי כי אחאי לפומבדיתא
כו' ואסר שמחאל צנצנתא ואסור ר' יוחנן פירוש מעשה כזה צא לפניהם ואסרו היין המשוכשך אללא ודאי השאר לא אסרו להפילו בסתם
י"ס פסקינן לקמן כרשב"ג דאמר ימכר חוץ מדמי יין נכך שבו ואיתותב רבא מההיא דאגרדמיס מאי לאו בהנאה כו' דנאסר
כל היין מטעם תערובת דקתני בתוספתא (פרק ח) אגרדמיס עובד כוכבים טעטס מן הכוס והחזירו לחצית קדח צמיקת ונפלה ממנה טיפה
כל שהוא אסור שמינה יין אסור ואוסרת בכל שהוא והיינו דאסרי כל התערובות ומדרבנן נשמע לרשב"ג דאסר מיהא דמי
דההוא חמרלא וקשיא לרבא שהמיר אף דמי (ב) חמרלא כדפירש"י: **שקדח** במינקת. פ"י רש"י שקדח מגופת החצית (ג) והעלה היין
דרך המינקת והוא קנה חלול שמוץ ומעלה צו היין עד פיו וקשיא דלמה לי העלה אפי' בלא העלה נמי ליתסר בהנאה כיון שנגע דלא
דמי האי כלל (ד) למדדו בקנה דהתם לא נתכוון לשכשך כלל אללא הכא שנתכוון לשתייה ליתסר בהנאה ועוד היכי סלקא דעתיה דרבא
לאוקומה בשמיה א"ל ל"ל העלה אפי' בלא העלה נמי יאסר בשמיה אם לכל הפחות תדמיה למדדו בקנה דמתני' ודוחק הוא להעמיד
(ה) הצרייתא כר"ש שאין הלכה כמותו ונראה פ"י רשב"ג שם רש"י שמינקת הוא קנה חלול שמיניח צנת הצביר וראשה חוץ
לחצית וכשהיין תוסס ועולה דרך הנקב אינו נופל לקרקע ולאחר שגמר תסיסתו אין נוטלין אותו אללא משוין אותו לחצית וסותמין פי
החצית ופי המינקת וכשרואה לפתוח קודחין צמיקת ומוץ ומעלה היין מיהא אם נפשך נוטה להעמיד פירוש רש"י נאמר שכן דרך כשקדח
שלא נגע הקנה ציין אללא כשרואה להעלות היין מלדל החצית עד שיגיע היין צמיקת ולכך לרין העלה:

לחלוק עלי ולאסור כל יין החצית:
והוה עובדא צנצנתא ואסור ר' יוחנן.
ה"ג אמרי ליה לפי שאינו בני תורה.
הא דאסר שמחאל וכי יוחנן לבני
טבריא ונהרדעי לאו משום דאסור
אלא אחמורי אחמירו עלייהו לפי
שאינו בני תורה: **ואמר לי.** אביי
טבריא ונהרדעי כו' נחמני: **אגרדמיס.**
אדם הממונה לשמור המדות צנצנת
המלך שלא יסקרו בהם וטועם היין
ונעשה סקור צניהם. אגרדמיס
גרסינן צנצנת. בתורת ההיטא אמרין
איפת דקד והין דקד יהיה לכס' מנה
לך אגרדמיס על ככה: **שקדח צמיקת.**
שקדח את מגופת החצית צמיקת
והעלה את היין דרך המינקת והוא
קנה חלול המוילא ומעלה היין עד
פיו וטועמו: או **טעטס מן הכוס**